

Interview Cor Bosman, dragende kracht van Xs4all

‘Techniek is het eiland waar de cultuur van Xs4all bloeit

Voor het grote publiek zijn Felipe Rodriquez en later vooral Rop Gonggrijp bekend geworden als de gezichten van Xs4all. De derde, meer verborgen ‘Mister Xs4all’ is Cor Bosman. De aimabele technicus was met het 20-jarig jubileum van Xs4all op 1 mei 2013 zelf ook 20 jaar het technische brein, op een hele trouwe afdeling oudgedienden. En anno 2013 komt deze Amsterdamse provider nog steeds als beste uit de consumententesten.

CV

1971 geboren op 11 maart in Amsterdam

1993 Niet afgestudeerd Universiteit van Amsterdam in Informatica, wegens werk voor Xs4all

1993 Systeembeheerder Universiteit van Amsterdam

1993-heden Oprichter en technisch expert Xs4all

2000-2011 Bestuurslid Stichting Xs4all

Foto's: Frank Groeliken

Tekst: Peter Olsthoorn

Hoe kwam je bij Xs4all?

“Felipe vroeg me via zijn bulletin board Utopia, waar ik al een paar jaar op zat. Ik had hem enkele keren ontmoet en mailde onmiddellijk ‘ja’ terug.

Hij wilde me er graag bij hebben om het hele systeem voor internettoegang op te zetten. Ik had toen net een baan als systeembeheerder bij de Universiteit van Amsterdam, die ik niet direct wilde opgeven.

Ongeveer een jaar lang heb ik Xs4all er als hobby naast gedaan. Toen kwam ik voor de keuze te staan om voorgoed voor Xs4all te kiezen. Dat was best moeilijk omdat het financieel nog zo wankel en onduidelijk was.”

Je maakte in je eerste jaar bij Xs4all dus driedubbele werkweken?

“Het was heel intensief, maar niet zo ingewikkeld. De techniek gebaseerd op internetstandaarden is relatief eenvoudig en binnen een paar maanden was alles gereed. We zijn bij Demon in Engeland langs geweest om te kijken hoe het moest. NLnet, zegt dat we ook met hen hebben gesproken? Zou kunnen, maar ik herinner me alleen dat we intensief contact hadden over verbindingen. Geen adviserende rol.”

Kende je bij de UvA al internet?

“Het kwam net op. Ik had wel e-mail maar het stelde weinig voor. Heel anders dan nu. Nu mail je je moeder, maar dat was er toen niet bij. Ik zat al in 1988 op internet. Een jaar vóór ik informatica ging studeren. Bij de UvA was ik verantwoordelijk voor alle servers op het informatiseringscentrum die ondersteunende diensten leverden voor alle faculteiten.”

Hoe kwam je zo vroeg op internet?

“Ik kon inbellen via Sara, de supercomputerinstelling. Ik kende daar privé mensen. Zo ging dat toen. Via via probeerde je op het internet te komen.”

Wat deed je op internet?

“Niet zo veel, het was nog allemaal tekst gebaseerd. Vooral verkennen wat er zoal voorhanden was. Beetje mailen, maar ik had nog weinig contacten. Newsgroups bekijken natuurlijk. Daar vond je oplossingen voor technische problemen, of postte je zelf een vraag. En de traditionele bulletin boards kwamen stap-voor-stap op internet.

Contacten leggen voor fysieke ontmoetingen in het buitenland deed ik nog niet. Later wel. Toen heb ik regelmatig in Amerika gelogd bij mensen die via Xs4all goede kennissen waren geworden..”

Was je hacker en deed je mee aan Hack-Tic van Rop Gonggrijp?

“Voor het blad heb ik wel eens wat dingen beschreven, maar ik beschouw mezelf niet als hardcore hacker. Niet in die zin dat ik systemen kraakte en illegaal binnen wilde gaan, zoals het spannende werk

van Rop. Ik probeerde wel programma's en systemen te ontleden om te doorgronden hoe het werkte of hoe je ergens omheen kon werken."

Wat maakte het pionieren met Xs4all zo leuk?

"De ontdekkingsreis. Steeds nieuwe dingen maken die nog niet of nauwelijks bestonden. Het wiel uitvinden terwijl de rest van Nederland dat nog nauwelijks deed."

Rop vertelt graag over de chaos. Dat is toch onmogelijk als je een gestructureerde dienst 24 uur in de lucht moet houden?

"Hij heeft wel een beetje gelijk. Het is jarenlang chaotisch geweest. Ik kan dat moeilijk ontkennen. We waren wel toegewijd en echt heel alert op 24/7 in de lucht houden. Maar dat ging niet vanzelf. Alleen al het feit dat Rop's huis in de Bijlmer was en ik in Amsterdam-Noord woonde. Ik kon er met het openbaar vervoer niet voor elke storing zijn.

Toen hebben we voice response opgezet om machines via de telefoon op afstand te herstarten. Kies 1 om de mailserver te rebooten, 2 voor de newsserver etcetera. Je maakte dingen als je zag dat ze nodig waren."

Slapen op het werk?

"Alleen in het begin op de Prins Hendrikkade. Toen we daar kwamen was het een vervallen pand zonder sloten op de deur. Beneden zat een laserschiettent, die rook verspreidde door het hele pand. We hadden daar in het begin stroomuitval en wisten maar niet waarom. Kwam het door een stop die eruit vloog als je het koffiezetapparaat aanzette, omdat de koelkast ook op die groep draaide."

Verbaas je je erover dat Facebook en Twitter ineens 'sociale media' heten, terwijl Usenet dat toen al was?

"Tja...dat zie je vaak met technologie. Marketing plakt er een naam op om het te gaan verkopen en hip te maken."

Herinner je je de eerste browsers Mosaic en Netscape nog?

"Mosaic zie ik echt als doorbraak naar het grote publiek. Ineens kon ik grafisch laten zien aan m'n familie waarmee ik eigenlijk al die tijd bezig was. Tot dan waren het regeltjes waarmee ik het nauwelijks kon uitleggen. Ineens werd het internet heel tastbaar."

Deelde Xs4all ook pakketjes uit aan abonnees zoals Planet?

"We boden abonnees een internetkit aan om online te gaan, voor een groot deel samengesteld door Rop. Hij was daarmee echt zijn tijd vooruit. Vervolgens ging elke provider dat aanbieden, tot het niet meer hoefde omdat de software standaard in Windows en de Mac zat."

Had je als technicus ook van doen met Scientology en Deutsche Bahn?

“Die invallen vergeet ik nooit meer. Scientology liet beslag leggen op onze hele inboedel. Ze kwamen met politie binnen om precies op te nemen wat er aan inventaris stond. Ze vergaten het datacenter en dat lieten we mooi zo.

Ik herinner me ook nog dat die Scientologymensen brutaalweg achter onze computers kropen om te kijken wat erover hen in stond. Dat hielden we natuurlijk wel tegen.

De komst van het Duitse Bundeskriminalamt naar Amsterdam was heel vreemd. Ze kwamen Felipe, Rop en mij ondervragen over de publicaties over Deutsche Bahn. Best spannend allemaal, maar er is niets van gekomen.”

Xs4all had de naam tot de rand te gaan maar is nimmer veroordeeld.

“Alle gedoe hebben we eigenlijk altijd van ons weg kunnen houden, ook al gingen we met bijvoorbeeld Scientology tot het uiterste. We werkten mee aan vorderingen van Justitie, tenzij we vonden dat die niet rechtmatig waren. Dan waren we zelfs bereid naar de rechtbank te gaan. Door de jaren hebben we altijd het recht aan onze kant gehad.”

Wie van jullie drieën wilde in 1997 het eerste Xs4all verkopen en hoe ging het verder?

“Zeker in die tijd kwamen alle besluiten gezamenlijk tot stand. Het onderwerp is gewoon genoemd en opgepakt. De daadwerkelijke aanleiding was een verzoek van een andere partij om ons over te nemen. Dat verbaasde ons en dwong ons erover na te denken.

Welke partij dat was, weet ik niet meer. Xs4all was er echt niet klaar voor, gezien de chaotische werkwijze. Toen we moesten nadenken over zelfstandigheid is het idee gevormd onszelf te koop te zetten. Onder onze voorwaarden en vooral met behoud van zelfstandigheid en de cultuur. Dus nooit verkopen aan een Frans of Amerikaans bedrijf.

Een tussenpersoon heeft in de markt gegadigden gepolst en daar kwamen wel dertig voorstellen uit. Best veel, ja. Vrijwel alle belangrijke providers en telecombedrijven van toen wilden ons wel hebben.”

Toch werd het KPN?

“Het is moeilijk om mensen te overtuigen van onze logica om KPN te kiezen. KPN had veruit het beste aanbod dat voldeed aan onze uitgangspunten. Het was heel veel beter dan alle andere voorstellen. Helemaal los van de financiën. Ze hadden er echt tijd in gestoken om te begrijpen wat wij wilden en nodig hadden. Ik had nooit gedacht dat KPN - onder leiding van Ron van Kemenade - bovenaan de lijst zou komen te staan. Vervolgens hebben we wel ruim een half jaar onderhandeld, inclusief de prijs. We hadden goede adviseurs.”

Angst gehad voor negatieve reacties van de buitenwereld?

“Natuurlijk waren we daar behoorlijk bevreesd voor. KPN was een zeer beladen naam voor de omgeving van Xs4all. We hielden even ons hart vast voor de reacties. Gelukkig konden we mensen overtuigen dat het weliswaar een onverwachte zet was, maar voor Xs4all de beste zet.

Op dat moment belde iedereen nog in en breedband moest nog beginnen. We zagen dat we dat qua infrastructuur niet konden redden. Na ons heeft een aantal providers wel geprobeerd op ADSL te concurreren, maar op een enkeling na tevergeefs.

Terugkijkend hadden we gelijk, want KPN heeft de hele ADSL-markt opgeslokt en ook de eigen merken zoals Planet de nek omgedraaid. Toch zeggen mensen tot op de dag van vandaag als er iets verkeerd gaat dat het de schuld is van de verkoop van Xs4all aan KPN."

Heeft KPN zich aan de afspraken gehouden?

"Sterker nog, KPN heeft niet enkel de contractuele drie jaar zelfstandigheid gerespecteerd maar dat op eigen initiatief ook nog eens drie jaar verlengd, tot 2004. Ze zagen dus de meerwaarde van zelfstandigheid voor Xs4all, ook financieel.

Daarna wilden wij nog een voortzetting van de zelfstandige positie, maar toen had KPN het financieel veel moeilijker en wilde zich dat niet meer permitteren. Natuurlijk vreesde iedereen bij Xs4all voor de gevolgen, maar KPN is niet over ons heen gewalst.

Het is wel onvermijdelijk dat KPN langzamerhand meer taken overneemt. Zoals inkoop en incasso bijvoorbeeld. We hebben recent een paar extreem grote computers gekocht om onze eigen cloud te creëren. Machines met 160 processoren en een terrabyte geheugen. Daarmee behouden we qua techniek onze eigen ruimte. Een nieuwe pc installeren is bijvoorbeeld met een paar toetsaanslagen op die machines klaar."

Dus Xs4all behoudt het eigen technisch karakter en is nog geen KPN geworden?

"Nou ja, door de jaren heen is het wel meer en meer KPN geworden en daarmee neemt het eigen karakter onmiskenbaar af. KPN benoemt de directie en heeft ook intern steeds meer te zeggen.. Echter, techniek is een eiland op zich waar nog grotendeels de cultuur van Xs4all bloeit.."

Welke technisch kritische momenten heb je meegemaakt?

"We waren wel eens een halve dag plat, kan gebeuren, maar op die momenten is het echt alle hens aan dek. Het meeste vreemde was echter een voorval waar het gelukkig net goed ging. Een legionellabesmetting, waarvan men even dacht dat die kwam uit de airco van het datacenter van KPN, waar onze technologie stond. Als dat zo geweest was, had dat stilgelegd moeten worden en zou heel Xs4all voor langere tijd platgelegd zijn.

Geen back-up? Ja, op onderdelen, maar het is zeer de vraag of dat compleet kan draaien. Er zijn inderdaad single point of failures. Iets kan plat gaan, maar we kunnen dat waarschijnlijk heel snel herstellen."

Simon Hania, ex-technisch directeur, noemde als basis voor Xs4all de meritocratie, onderlinge waardering naar verdiensten. Dan heb jij een enorme staat van dienst. Heb je een baas?

“Ik heb een zelfstandige rol, officieel direct onder de technisch manager. Maar dat voel ik niet zo. Zo werkt het ook niet bij Xs4all. Het is inderdaad een meritocratie; je inbreng wordt gewaardeerd. Maar anderen op de techniek zitten er ook al heel lang en hebben ook enorme verdiensten voor Xs4all. Vaak ook al zo’n 15 tot 19 jaar. Qua inbreng en ervaring verschilt dat weinig met die 20 jaar van mij.

Bij techniek is er nauwelijks verloop en om die reden draait het zo goed. We zijn ook vrienden geworden. Die mensen zijn verschrikkelijk belangrijk voor Xs4all, maar je hoort nooit van ze.”

Wie zijn het?

“Oliver Daudey is overleden. We hebben net afscheid van hem moeten nemen, heel triest. In memoriam pagina Facebook met afscheidswoord van Cor Bosman dat de sfeer kenmerkt (*) Jan-Pieter Cornet heb ik nog zelf aangenomen toen Xs4all net bestond.

Kai Storbeck en Robert-Jan Scheer zijn beiden begonnen op de helpdesk en accounting. Kai zat ook bij accounting. Het zijn er nog meer, maar waar moet ik de grens trekken? Ik kan ook Remco van Zuijlen, Timo Hilbrink, Eveline de Groot en Mike van Smoorenburg noemen. De laatste kwam via Cistron binnen, maar is in Nederland een internettechnicus van het eerste uur.”

Hoe zou je de Xs4all-cultuur omschrijven?

“Heel vrij, met heel weinig sturing van hogerhand. Ook niet nodig, want iedereen doet wat ie moet doen. Hard werken, nog steeds vaak in de vrije uren.

Heel goed op elkaar ingespeeld. We weten precies wat iedereen doet, met de sterke en zwakke punten.”

Ook gevaarlijke concentratie van kennis.

“Medewerkers weten heel veel van hun onderdeel. Er is een enorme ervaring opgebouwd. Een paar mensen vertrokken, die mis je dan ook direct enorm. Dan valt er inderdaad ineens een enorm gat, wat je toch samen moet zien te vullen.”

Tot je 67e bij Xs4all?

“Dat denk ik niet. Ik zie Xs4all momenteel heel erg snel veranderen. Nu bekijk per jaar of ik het nog leuk vind. Tot nu toe steeds met een positief resultaat, maar je weet het nooit.”

In welke zin verandert het snel?

“KPN heeft het heel zwaar, vooral financieel en daarmee op de beurs. Dat sijpelt door in alle geledingen van het bedrijf en dat voelen wij ook. De mogelijkheden om naar eigen inzicht in vrijheid te blijven werken nemen af.”

Recent de eerste grote ontslagronde met 60 van de 180 banen weg?

“Nee, dat was de tweede al. Die eerste ronde was niet aangekondigd, maar deze is ook ingrijpender. Dit is wel de eerste ronde waar techniek mee te maken krijgt. Dat zal voor mij, maar ook voor de anderen, bepalend zijn voor hun toekomst en perspectief.

We hebben zo’n vijftig eigen technici, verdeeld over systeem- en netwerkbeheer en programmeurs. Als je als team 15 tot 20 jaar op elkaar ingespeeld bent en er zouden er vijftien wegvallen, dan hakt dat er echt in.”

Eerder heeft Xs4all Cistron en Demon overgenomen, inclusief personeel.

“Ook die mensen werken al weer lang bij ons en pasten direct bij onze cultuur; techniek centraal in een platte organisatie. Cistron en Demon waren zo’n 20 jaar geleden in Nederland ook technische pioniers met internetaansluiting.. Vóór de overname kenden we die jongens al en het zijn zeer gewaardeerde medewerkers.”

Is er druk vanuit KPN om de hele technologie over te hevelen naar KPN-platforms?

“Ja, regelmatig vindt er iemand binnen KPN het niet meer nodig dat Xs4all een eigen technisch platform heeft. Dat het kosten zou besparen om tenminste een deel te integreren.

De praktijk zou anders uitpakken, geen besparing van kosten. Dat weten wij binnen Xs4all donders goed. Wij opereren al heel efficiënt.”

En maken voldoende winst?

“Absoluut. Ik ken de omzet en winst en we doen het heel goed op dat gebied. Nee, eigen omzet- en winstcijfers worden niet gerapporteerd, maar binnen Xs4all is het geen geheim. Dat wordt gewoon gedeeld. Er zijn heel weinig geheimen.”

Niettemin houden jullie alle systemen in eigen beheer met alle kosten, terwijl KPN die functionaliteit ook zelf onderhoudt. Dat kan centraal toch goedkoper?

“Ik denk van niet. Eerder andersom, als KPN echt kosten wil besparen, kan ze beter vragen of wij de techniek voor de rest van internetproviders willen runnen. Ik denk niet dat ze dat zullen doen. Xs4all wordt toch gezien als buitenstaander met de techniek, en ze durven het niet als standaard van KPN te maken.

Niet dat de mensen daar minder deugen. Ik ken louter aardige en bekwame technici van KPN, maar de cultuur past niet bij die van onze techniek. Als dat in elkaar geschoven wordt, zal dat voor veel van onze mensen een reden vormen om te stoppen.”

Hoeveel procent hadden jij en de andere oprichters?

“Zestien procent. Van mij mag je het weten, van anderen zeg ik het niet. Felipe had het meest. Paul Jongsma was toen al vertrokken. De reden van zijn vroege vertrek heb ik nooit geweten. Jammer vond ik het wel, want ik kon het ook met hem erg goed vinden.”

Hoeveel werk je nog voor Xs4all? Wat staat er nu op je kaartje?

“Officieel nog drie dagen per week, volgens mij als technisch expert. Ik moet daar even over nadenken, want het is maar een naam. Inhoudelijk is er niets veranderd. Ik vind vooral de techniek nog ontzettend leuk.”

Kun jij wel drie dagen werken?

“Niet altijd. Ik ben iemand die een klus, als ik er aan begin, ook zo goed en zo snel mogelijk wil afmaken. Dan werk je een week keihard om iets voor elkaar te boksen. Vaak doe ik dan de week daarna wat minder.”

Wat zijn dat voor klussen?

“Vaak projecten die niet zo urgent zijn, maar wel belangrijk. Klussen die makkelijk blijven liggen, omdat het dagelijkse werk voor gaat. Op dit moment trek ik een groot project voor het documenteren van het datacentrum. Waar staan de machines, wat doen ze en waar zijn ze van afhankelijk? Hoe zijn de servers verbonden? Hoe lopen de kabels, etcetera?

Uiteraard was er wel documentatie maar die was toe aan een grondige schoonmaak. Het documenteren kun je wel voor veel geld kopen, maar dan nog heb je niet precies op een rijtje hoe het allemaal werkt. We zijn dat traject wel ingegaan, maar hebben toch gekozen voor eigen documentatie. In de loop der jaren zijn zoveel speciale dingen opgetuigd die je moeilijk extern kunt laten documenteren.”

Jij weet als geen ander hoe die hele techniek in elkaar zit bij Xs4all. Wordt er druk op je uitgeoefend om vooral te blijven?

“Absoluut niet. Ik denk wel dat ze het jammer zouden vinden als ik vertrek, maar niemand zegt dat ik moet blijven of dat het zonder mij in elkaar stort. Is ook helemaal niet het geval.

Ik heb nog een paar dingen in eigen beheer, zoals het hele webmail platform van Xs4all dat weer vernieuwd is. En ik bemoei me tegen heel veel technische kwesties aan. Meestal gevraagd, soms ongevraagd.”

Veelal gaat het andersom, vermoed ik. Ben je nog steeds de technische vraagbaak?

“Jawel, maar niet de enige. We vragen elkaar erg veel en werken nauw samen. Dat maakt het ook zo leuk om hier te werken. Steeds samen problemen oplossen.”

Heb je zelf wel eens aandrang om iets anders te gaan doen?

“Altijd, ja. Iets compleet anders. Ik ben een redelijk verdienstelijk onderwaterfotograaf en heb daarmee prijzen gewonnen. Dus een professioneel bestaan als onderwaterfotograaf lonkt. Paardrijden, samen met m'n vrouw, is ook een grote hobby.. Af en toe kriebelt het ook wel om in het oosten van het land iets op te zetten met paarden. Toch merk ik steeds dat ik de computer- en internettechniek nog leuker vindt. Dat is mijn grootste hobby geworden.”

Doe je mee aan nieuwe internetdingen?

“Ja, op Facebook zat ik vrij vroeg. Ik heb een Twitter-account, maar ik Twitter niet veel. Ik lees het wel veel. Ik vind het interessant om die nieuwe dingen te proberen en probeer vooraan te blijven staan. Ik zeg nogal snel: wat cool, dat wil ik ook proberen. Als het leuk is, blijf ik erbij, zo niet dan stop ik ermee.”

Welke technologie boeit je momenteel?

“Helikopters met op afstand bestuurbare camera's. Daar zou ik graag mee in de weer gaan samen met vrienden die fanatiek vliegen. Helaas heb ik er geen tijd voor. Ik ken mezelf: als ik met zoiets begin, geef ik me ook helemaal over aan die technologie en ga ermee ontwikkelen. Dat neemt m'n leven over.”

Ik denk aan 'drones' en aan de nadruk van Xs4all op privacy...

“De meesten denken direct aan drones. Dat zijn het ook, maar het woord is beladen. Het gaat om consumentenvarianten van zo'n 600 dollar. Je kunt er alles op foto's en video's mee vastleggen, vanuit gezichtspunten die voorheen onmogelijk of moeilijk waren. Bijvoorbeeld van walvissen die uit het water springen.

Op privacy let ik altijd. Ik zou nooit over een muur gaan om iemand op te nemen die dat niet zou willen. Helaas is zorg voor privacy zowel voor jezelf als voor anderen niet bij iedereen onderdeel van de persoonlijkheid.”

Jij bepaalde mede die nadruk op privacy bij Xs4all?

“Rop en Felipe dachten ook zo over privacy. Dat is de cultuur van bijna iedereen die bij Xs4all werkt. Vanaf het begin vanuit Hack-Tic en de bulletin boards bij Xs4all ontstaan. Zonder dat principe zou je bij ons niet kunnen aarden. Zeker niet binnen techniek.”

Je gebruikt wel Facebook en Google, waar privacy niet telt?

“De onthullingen gedurende de laatste paar weken tonen aan dat bijna alles wat je doet toch wordt afgetapt door de NSA. Ik heb niet langer de illusie dat veel van wat je online doet nog privé is.”

Verrast?

“Ik vermoedde wel vergaande spionage, maar de mate waarin het plaatsvindt en de volumes van dataverwerking vind ik opzienbarend. Als technicus vind ik het indrukwekkend wat ze kunnen aan tappen en kraken van versleuteling. Moreel en ethisch is het natuurlijk een tegenovergesteld verhaal. Het gaat alle perken te buiten.”

Zou je voor de AIVD of politie willen werken?

“Ik zou niet kunnen werken bij organisaties die als doel hebben de privacy nog verder te laten eroderen. Methoden van de overheid gaan steeds verder. Ook voor opsporing. Zoals de Belastingdienst die parkeerdata zomaar krijgt toegespeeld en kentekens onderweg massaal laat fotograferen. Je wordt daarmee echt overal gevolgd. Als ze willen ook nog eens met de locatiedata van de mobiele telefoon. Het gaat steeds verder.”

Kan je de inhoud van e-mail van Xs4all uit handen van de NSA houden?

“Ik heb niet de illusie dat dat mogelijk is, zodra het buiten ons domein komt. Je verliest alle controle. Binnen Xs4all doen we natuurlijk ons best om dat wel te beschermen.”

Xs4all maakt het aantal vorderingen voor tappen of data van de politie bekend - de aantallen vielen wel mee - maar niet van de AIVD. Omdat dit niet mag. Gebrek aan moed. Juist Xs4all zou dat wel moeten doen...

“Ben ik helemaal met je eens. Daar moet ook openheid over zijn. Ik denk dat KPN haast net zo graag als wij de cijfers publiceert. Bij KPN security zitten echt goede mensen met het hart op de juiste plek. Het is meer dat je enorm gedoe met Justitie kan krijgen. Dat was vroeger leuk, maar nu heb je toch grotere belangen.”

Je was heel lang bestuurslid van Stichting Xs4all. Wat deden jullie met dat geld?

“We steunden en steunen een hele reeks organisaties en initiatieven zoals het Meldpunt Kinderporno, Bits of Freedom, Edri en First op internet en clubs die voor vrije meningsuiting strijden zoals Press Now, Amnesty International. Radio B92 en Radio Darfur.

We steunen en hosten Het Internet Archive en betalen sinds 2008 een leerstoel aan de Technische Universiteit Delft, waar Milton Mueller onderzoek doet naar privacy- en beveiliging. We financierden festivals zoals HAR2009.

Xs4all stort jaarlijks een percentage van de winst in het fonds. Dat is zo bedongen tijdens de overname om te garanderen dat XS4ALL maatschappelijk actief zou blijven.”

Na de overname door KPN bleef je ineens van de oprichters als enige achter. Geprobeerd Felipe destijds bij Xs4all te behouden? Of samen ooit iets nieuws willen beginnen?

“Je moet mensen die weg willen nooit proberen tegen te houden. We hadden bij de overname een externe directeur, omdat we van onszelf wisten dat we niet sterk waren in gestructureerd leiding geven. Felipe vertrok vrij spoedig.

Door zijn ziekte is er niets meer gekomen van een nieuw initiatief. We zijn vrienden gebleven. Hadden veel gemeen, denk ik. Gingen we samen eten, bleken we beiden met dezelfde dingen bezig. Net als Rop, met bijvoorbeeld zijn verzet tegen stemcomputers, verloren we ons heel snel ergens totaal in en lieten dan ons leven overnemen.”

Zoals?

“We zijn een tijd lang los van elkaar heel intensief aan het gamen geweest. Hetzelfde gold voor astrofotografie; foto’s nemen van het heelal. Zonder dat we het van elkaar wisten. Ook heel diep gegaan met beleggen.”

Toch niet om kapitaal te vergroten?

“Allerminst. We wilden heel graag weten hoe het werkte. Ik wilde een beetje begrijpen wat adviseurs me vertelden. Felipe ging nog verder, had thuis zelfs een Bloomberg-terminal en abonnement. Hij ging er echt heel ver in. Er was zelfs een aandelenhandelaar die Felipe’s aankopen kopieerde. ”

Kun je Felipe Rodriguez als directeur omschrijven?

“Niet als directeur, wel als mens en vriend. Felipe is één van de mooiste mensen die ik ooit heb gekend, qua innerlijk. Altijd vrijgevig, open en aardig.”

Hij is ernstig ziek momenteel.

“Ik heb het daar heel moeilijk mee. Zijn ziekte speelt al een tijdje en we zagen het langzaam maar onontkoombaar gebeuren. Dat was verschrikkelijk.”

Hem in Australië bezocht?

“Ja, drie, vier keer.”

Ben je er anders door gaan leven?

“Eerder al gedacht: ik ben jong en ga leven. Duiken in Azië bijvoorbeeld. Want je weet niet wat de toekomst brengt, morgen kan het afgelopen zijn.”

*) Cor Bosman op Facebook :

Als je opgroeit weet je vaak nog niet wat je wilt worden als je later groot bent. Soms is dat extra moeilijk omdat je het gevoel hebt dat niemand je echt begrijpt. Dat jij knoppen in wilt drukken waar anderen met een boog omheen lopen. Dat je nieuwsgierig bent hoe dingen werken. Niet van buiten, maar van binnen. En ze ook uit elkaar haalt om dat te zien. Soms gaat het dan zelfs stuk. Of het vliegt in brand.

Oliver was zo'n persoon, en bij XS4ALL vond hij collega's en een vriendenkring die dat begreep. En die hij begreep. Toen wij hem aannamen bij de helpdesk, en daarna bij techniek wisten we precies wat voor persoon we aannamen. Een stille, introverte jongen, maar met een hart van goud. Een eerlijke en keiharde werker. Hij hoorde gewoon bij ons.

Dit is over de jaren nooit veranderd. Verhuizingen, overnames, moeilijke periodes. Maar sommige dingen bleven hetzelfde, en één daarvan was Oliver. Soms betrap ik mezelf nog dat ik denk 'ik email Oliver wel even', om dan weer keihard geconfronteerd te worden met de werkelijkheid. Die nog steeds onwerkelijk voelt. Ik zal hem ontzettend missen."